

DRONNING MARGRETHE OG BRODER JAKOB I MEXICO.

Som det sikkert er mange læsere vel bekendt, var Broder Jakob en dansk franciskaner, der måtte forlade Danmark efter Reformationen, fordi han fastholdt sin katolske tro og sit ordenskald. Efter 1542 at have krydset Atlanten, fik han et nyt virkefelt i det nuværende Mexico, hvor han til sin død ca. 1566 var en afholdt missionær blandt indianerne. Han forsvarede de kristne indianeres ret til på lige fod med de spanske erobrere at modtage alle kirkens sakramenter – også præstevielsens – en kamp han dog ikke vandt. Men hans gode ry lever stadig især i det område, hvor han virkede, nemlig den nuværende delstat Michoacán, og hvor han også grundlagde kirker og klostre.

Siden 2006 har Mexicos præsident været Felipe Calderón Hinojosa. Han stammer selv fra Michoacán og kender derfor fra egnens historie "Fray Jacobo Daciano", som hans spanske navneform er. I juni 2007 var præsident Calderón på et kort besøg i Danmark, hvor han fremhævede Broder Jakob som det første kendte og i Mexico meget værdsatte bindeled mellem de to lande. Fra 17. til 25. februar i år gennemførte dronning Margrethes og prins Henriks deres to gange tidligere udsatte statsbesøg i Mexico. Broder Jakob fik en stor plads under dette besøg. Det var jo især relevant, fordi Jakob ikke blot var dansker, men, som alle mexicanske kilder siger, tilhørte den daværende danske kongefamilie. Dronning Margrethe er således hans fjerne slægtning. Ved den store statsbanket i Chapultepec-slottet i Mexico City den 18. febr. mindede præsidenten i sin velkomsttale dronningen herom, og hun svarede med at udtrykke sin glæde over, at Broder Jakob som et fjernt medlem af hendes slægt stadig var både husket og højt anset i Mexico.

Helt præcist består slægtskabet i, at de begge nedstammer fra det oldenborgske kongehus første repræsentant på den danske trone, kong Christian I. (+1481). Jakob var den tredje søn i ægteskabet mellem Christian I.s ældste søn kong Hans (+1513) og dronning Christine, mens dronning Margrethe II. gennem talrige led nedstammer fra Christian Is yngre søn, kong Frederik I. (+1533).

Som Broder Jakobs historiker gennem mange år var jeg i anledning af dette statsbesøg blevet inviteret til Mexico. Sammen med mange repræsentanter for både dansk og mexikansk politik, erhvervs- og kulturliv deltog jeg i statsbanketten på Chapultepec-slottet. Min egentlige opgave var dog at holde en forelæsning om Broder Jakob på "El Colegio de Michoacán" i byen Zamora, der ligger knap 400 kilometer vest for Mexico City. På dansk ville man kalde dette kollegium et universitetscenter. Her forskes der hovedsagelig i Michoacán's historie, antropologi, etnografi, landbrug og folkeskikke. Ikke mindst forskes der i det lokale indianske sprog "purépecha" eller taraskisk, der stadig tales af ca. 100.000 mennesker, og som man i dag gør meget for at bevare og styrke. Broder Jakob var i øvrigt blandt de første europæere, der beherskede dette sprog. På kollegiet deltog jeg sammen med den bedste kender af Broder Jakob i Mexico, præsten og historikeren Dr. Alberto Carrillo Cazares, i forberedelserne til en ny udgave af den mexikanske oversættelse af mine bøger om broder Jakob.

Rejsens højdepunkt indtraf dog den 22. febr. Efter afslutningen af det officielle statsbesøg havde præsident Calderón inviteret dronning Margrethe og prins Henrik på en "privat" udflugt, idet han ville vise sine kongelige danske gæster to af de klostre i Michoacán, hvortil Broder Jakob har været knyttet, og hvor minderne om ham stadig er levende. Da der er tale om relativt afsides liggende steder, forgik turen i helikopter. Det første mål var Tarecuato i den vestlige del af Michoacán. Sammen med Alberto Carrillo blev jeg kørt dertil i bil fra det nærliggende Zamora. Gennem en hær af sikkerhedsvagter og politi, der skulle passe på de høje gæster, nåede vi frem til pladsen foran det gamle kloster, som Broder Jakob har været med til at grundlægge, og hvor han døde ca. 1566. Det

har længe ikke været franciskanerkloster, men bygningerne er vel bevarede, og kirken fungerer som byens sognekirke. Foran kirken er en stor åben plads, i hvis midte der står et stort, smukt ornamenteret kors i indiansk stil. Her stod repræsentanterne for byen Tarecuato, hvis befolkning stadig er næsten rent indiansk, sammen med sognepræsten og biskoppen af Zamora klar til at modtage vores dronning. Kvinderne var i deres utroligt smukke egenhændigt broderede dragter med et karakteristisk blå-sort-tribet sjal. Hele byen var mødt op, for det var en begivenhed, den aldrig tidligere havde oplevet.

Lidt over middag viste den hvide helikopter sig over byen, og snart ankom de høje gæster i de sikrede biler. Præsidenten og hans fru Margaritha ledsagede dronning Margrethe og prins Henrik hen foran kirken og ned på pladsen, hvor en indiansk dansetrup opførte en meget smuk traditionel maskedans. Det interesserede dronningen i høj grad. Derefter gik rundturen ind gennem kirken og fra koret til højre ind i det særlige kapel, der er viet til Broder Jakob. Her hænger billeder af ham, og foran dem står der lys og blomster. Sådant viser befolkningen deres tiltro og hengivenhed for Broder Jakob den Danske som kirkens og byens grundlægger og deres himmelske hjælper. Vi er mange, der håber, at denne folkelige kult, der kan bevidnes helt tilbage til den ældste beretning om Jakobs død i 1500-tallet, en dag ved en saligåring skal blive officielt anerkendt af kirken.

Dronningen var meget betaget af stedets atmosfære, som hun følte bar præg af Broder Jakobs gode ånd. Man beså også den gamle klostergård med det "undergørende" appelsintræ, præstegården og haven med statuen af Broder Jakob. Før afskeden opførte indianerpiger en særlig brøddans, hvor de overrakte gæsterne brød fra deres kurve som traditionelt tegn på gæstevenskab. Præsidenten holdt en kort tale, hvor han takkede for modtagelsen og udtrykte sin vilje til yderligere at støtte de indianske folkegrupperes sag.

Fra Tarecuato gik turen i helikopteren til "kolibribyen" Tzintzuntzan ved den skønne Patzcuaro-sø. Før spaniernes tid var den det indianske kongerige Michoacáns hovedby. Franciskanerklostret blev stiftet af den første missionær, Broder Martin de la Coruna. Men i en periode omkring 1558 var Broder Jakob guardian i dette kloster. Det er netop restaureret og nye vægfresker afdækket, hvilket interesserede dronningen meget. Med en lunch tog præsidenten derefter afsked med sine danske gæster, der fortsatte til en helt privat visit i Maya-landet i det sydlige Mexico inden hjemturen til Danmark.

Der er for danske katolikker mange og gode grund til at glæde sig over, at dette første statsbesøg i Mexico i så høj grad kom til at fremhæve Broder Jakob og hans plads i det mexicanske folks religiøse og historiske bevidsthed. Det var jo netop hans troskab mod sin katolske tro og sit ordensløfte som franciskaner, der bragte ham ind på den lange vej, som på næsten eventyrlig måde gjorde ham til den første dansk-amerikaner og til både missionær og menneskelig velgører for disse fjerne indianerfolk hinsides Atlanterhavet. Som præsident Calderón udtrykte sig: "Broder Jakob bragte meget af det allerbedste med sig, som Europa dengang havde at give til den Nye Verden".

Roskilde Påskelørdag 22. marts 2008. Jørgen Nybo Rasmussen

Jørgen Nybo Rasmussen
Dr. teol. h.c.
Svanevej 38
DK 4000 Roskilde

22. marts 2008

Til Katolsk Orientering
Redaktør Torben Riis
Gl. Kongevej 15
DK 1610 Kbhv. V

Kære Torben Riis.

Hermed den artikel om regentparrets besøg i Mexico, især med henblik på Broder Jakob den Danskes plads deri, som jeg lovede.

Vedlagt tre fotos, der kan anvendes som illustrationer, hvis der er mulighed for det. De stammer alle fra Tarecuato.

1) Broder Jakobs Kapel med hans billede. Blandt de sorthårede indianerkvinder bærer en det typiske blå- og hvidstribede sjal.

2) Broder Jakobs statue i klosterhaven.

3) Præsident Calderón med dronning Margrethe og prins Henrik i haven. Præsidenten står i midten med åbentstående jakke. Dronningen har den broderede bluse på, indianerkvinderne forærede hende.

Med venlige hilsener